

Dosarul nr. 2ra-1468/22
2-13024495-01-2ra-11102022

Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Central (jud. N. Foma)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. N. Chircu, D. Corolevschi, D. Stănilă)

ÎNCHEIERE

22 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Vitalie Sidenco, reprezentat de avocatul Larisa Ocerednaia,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Vitalie Sidenco împotriva Zinaidei Sidenco, intervenient accesoriu, notarul public Aurica Caraiman cu privire la declararea nulității testamentului,

împotriva deciziei din 14 aprilie 2022 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost admis apelul declarat de către Vitalie Sidenco, menținută încheierea protocolară din 02 aprilie 2021 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, casată integral hotărârea din 02 aprilie 2021 a Judecătoriei Bălți, sediul Central și a fost emisă o nouă hotărâre de respingere a acțiunii,

constată:

La 11 septembrie 2013, Vitalie Sidenco a depus cerere de chemare în judecată împotriva Zinaidei Sidenco, intervenient accesoriu - notarul public Aurica Caraiman, cu privire la declararea nulității testamentului.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la data de 26 decembrie 2012 a decedat Victor Sidenco, care este tatăl lui, iar după decesul ultimului, s-a adresat la notar întru acceptarea succesiunii rămase. Însă, la 28 februarie 2013 notarul i-a comunicat că la data de 18 decembrie 2012 Victor Sidenco a întocmit testament pe numele Zinaidei Sidenco.

A menționat reclamantul că Victor Sidenco (defunctul), Vitalie Sidenco și Ludmila Vourdoulas sunt coproprietari ai apartamentului nr.44 situat în str. Hotinului, 10, mun. Bălți, dintre care 1/4 aparține lui Victor Sidenco (defunctul).

A susținut reclamantul că Victor Sidenco (defunctul) în ultima perioadă de viață se comporta neadecvat, din care motive a considerat că ultimul avea dereglări psihice. Ulterior a aflat că tatăl său Victor Sidenco (defunctul) suferea de cancer pulmonar, fapt ce denotă că creierul avea insuficiență de oxigen, conducând la

dereglări psihice, din care motive nu își putea dirija acțiunile sale și nici să le controleze.

A afirmat reclamantul că testamentul a fost întocmit de către tatăl său Victor Sidenco (defunctul), cu o săptămână înainte de deces, când deja din cauza bolii nu mai conștientiza cele întâmplate, nu mai cunoștea oamenii apropiați, nu se orienta în spațiu și timp, era incapabil să-și exprime liber voința, nu-și putea dirija acțiunile sale și nici să le controleze. Din aceste motive Victor Sidenco s-a aflat și tratament în staționarul spitalului municipal, doar că tratamentul nu s-a soldat cu rezultate pozitive.

Consideră că testamentul nr.7124 din 18 decembrie 2012 întocmit de defunctul Victor Sidenco, autentificat de notarul public Aurelia Caraiman, este unul nul reieșind din prevederile art. 225 Cod civil.

A solicitat reclamantul, recunoașterea și declararea nulității testamentul nr.7124 din 18 decembrie 2012 întocmit de defunctul Victor Sidenco și autentificat de către notarul public Aurelia Caraiman.

Prin hotărârea din 02 aprilie 2021 a Judecătoriei Bălți, sediul Central acțiunea s-a respins, ca fiind neîntemeiată. S-a încasat de la Vitalie Sidenco în beneficiul Zinaidei Sidenco suma de 8200 lei, cu titlu de taxa de stat.

La 30 aprilie 2021, Vitalie Sidenco, reprezentat de avocatul Larisa Ocerednaia, a depus cerere de apel nemotivată, iar la 03 iunie 2021 a depus cerere de apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea încheierii din 02 aprilie 2021 a Judecătoriei Bălți, sediul Central și a hotărârii din 02 aprilie 2021 a Judecătoriei Bălți, sediul Central și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 14 aprilie 2022 a Curții de Apel Bălți, s-a admis apelul declarat de către Vitalie Sidenco, reprezentat de avocatul Larisa Ocerednaia, s-a menținut încheierea protocolară din 02 aprilie 2021 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, s-a casat integral hotărârea din 02 aprilie 2021 a Judecătoriei Bălți, sediul Central și s-a pronunțat o nouă hotărâre de respingere a acțiunii.

Pentru a decide astfel instanța de apel a reținut că, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii instanței de fond, în raport cu argumentele formulate în apel și normele aplicabile speței, la caz s-au aplicat în mod eronat normele de drept procedural, chestiune care constituie o ingerință în dreptul părților la un proces echitabil garantat de art.6 CEDO.

Instanța de apel a constatat că nici apelantul și nici avocatul apelantului – Larisa Ocerednaia, nu au fost înștiințați despre ședința judiciară din 01 aprilie 2021, dar nici despre conținutul raportului de expertiză nr.356-359 din 16 martie 2021, parvenit în instanță la 22 martie 2021. Or, ulterior emiterii de către instanța de fond a încheierii din 22 martie 2021, s-a expediat în adresa părților comunicatul despre reluarea judecării cauzei și stabilirea ședinței judiciare pentru 01 aprilie 2021, fiind anexată dovada recepționării acestui comunicat de către intimata Sidenco Zinaida și notarul Caraiman Aurica; respectiv, fiind lipsă dovada comunicării lui Sidenco Vitalie despre ședința respectivă; la fel, nu există nici expedierea în adresa avocatului apelantului a comunicatului despre data și ora ședinței de judecată și nici dovada de recepționare acestuia.

La fel, instanța de apel a reținut că nu există nici înștiințarea părților, inclusiv a apelantului și a avocatului acestuia – Larisa Ocerednaia cu referire la parvenirea în adresa instanței a raportului de expertiză nr. 356-359 din 16 martie 2021, cu care părțile să facă cunoștință până la data ședinței de judecată stabilite și asupra cărora să formuleze obiecții.

Telefonograma grefierului de comunicare la ora 10:06 a zilei de 01 aprilie 2021 despre ședința de judecată din 01 aprilie 2021 ora 10:00, nu poate fi reținută drept dovadă a înștiințării despre ședința de judecată, dar nici dovadă a înștiințării despre raportul de expertiză menționat.

Totodată, instanța de apel a reținut lipsa în dosarul de examinare a cauzei a mai multor acte de procedură dispuse, efectuate sau remise de către/spre instanța de fond, cum ar fi: demersul-înștiințare nr.244d din 24 iunie 2019 parvenit prin partea CNEJ privind informarea experților desemnați cu efectuarea expertizei, avizul de plată a cheltuielilor pentru expertiză, încheierea instanței din 03 decembrie 2019 privind respingerea cererii avocatului Larisa Ocerednaia prin care s-a înaintat recuzare experților CNEJ, la fel înștiințările parvenite de la CNEJ despre schimbul de experți, cu înlocuirea experților desemnați: Piotr Petcovici, Larisa Vozniuc și Daniela Pascari, inițial, cu Tatiana Dudceac și Daniela Pascari, iar, ulterior, cu Nicolae Gurău și Daniela Pascari (f.d. 14 – 26 vol. III).

Dat fiind încălcările menționate, de rând cu faptul că noul judecător desemnat al instanței de fond nu a reluat examinarea cauzei în fond, dar a continuat-o cu nerespectarea procedurii de citare, de înștiințare a părților cu actele de procedură, totodată neclarificând chestiunea legată de probatoriul pe dosar, în special legat de rapoartele de expertiză efectuate, procedura de efectuare a expertizei, desemnarea/înlocuirea experților, recuzările față de experți, instanța de apel în scopul garantării dreptului părții la un proces echitabil și înlăturării oricăror lacune care ar afecta acest drept, a considerat rațional să dispună casarea hotărârii și a încheierilor emise de instanța de fond în perioada de după redistribuirea cauzei – din 16 decembrie 2020, cu soluționarea fondului cauzei de rând cu demersurile și cererile formulate de avocatul apelantului, care au fost afectate de încălcarea alin.2 (fraza doi) a art.25 CPC care stipulează: În cazul înlocuirii unui judecător în timpul judecării cauzei, dezbaterile se reiau de la început.

Instanța de apel a menționat că, nu poate fi reținută chestiunea reluării de către instanța de fond a dezbaterilor judiciare în cadrul examinării cauzei la data de 01 aprilie 2021, această reluare fiind una formală, unde nu au fost aduse în discuție problemele indicate de avocatul apelantei și nici soluționate, ceea ce este în contradicție cu procedurile prevăzute la capitolul XV „Dezbaterile judiciare”.

Astfel, instanța de apel a ajuns la concluzia casării integrale a hotărârii primei instanțe și a încheierilor la care s-a referit avocatul în cererea sa de apel, prin care i s-au respins mai multe cereri și demersuri: - acordarea unui termen suplimentar pentru a face cunoștință cu materialele cauzei și cu raportul de expertiză; - obligarea la prezență a intervenientului accesoriu notarului public Caraiman Aurelia pentru clarificarea întrebărilor pe caz; - citarea experților care au întocmit raportul de

expertiză pentru audiere, pe motiv că respingerea lor a dus la încălcarea prevederile art.26 CPC.

Instanța de apel respingând acțiunea a reținut că nulitatea actului juridic poate fi solicitată în cazul în care se va demonstra că o parte era lipsită de discernământ, adică nu avea facultatea de a pătrunde, de a judeca și a aprecia lucrurile la justa lor valoare, sau nu era în stare să înțeleagă sensul acțiunilor sale sau să le dirijeze.

Astfel, temeiul invocat de apelant în vederea declarării nulității testamentului nr.7124 din 18 decembrie 2012, nu și-a găsit confirmare; dimpotrivă, după cum s-a constatat, la momentul întocmirii testamentului nr.7124 din 18 decembrie 2012, autentificat de către notarul public Aurica Caraiman, testatorul Victor Sidenco acționa cu discernământ, el exprimându-și voința de a testa averea sa soției sale – Zinaida Sidenco. Mai mult, acest testament a fost întocmit de notarul public Aurica Caraiman la solicitarea personală a lui Victor Sidenco la domiciliul acestuia din mun. Bălți, str. Hotinului, 10, ap. 44; la rândul său, Victor Sidenco în urma citirii testamentului și conștientizării conținutului lui, l-a semnat în prezența notarului, confirmând în acest mod perfectarea lui. Or, aceste acțiuni denotă existența discernământului lui Victor Sidenco (defunctul) la momentul semnării testamentului și a capacității lui de a aprecia conținutul și consecințele faptelor sale. Iar, faptul că Victor Sidenco la momentul semnării testamentului avea dereglări psihice și nu își putea dirija acțiunile, nu a fost dovedit cu probe concludente și pertinente.

Totodată, cu referire la argumentele apelantului privind casarea încheierii protocolare din 02 aprilie 2021 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, prin care instanța de fond a lăsat fără soluționare cererea de recuzare repetată a aceluiași judecător și pe aceleași temeiuri, anexând-o la dosar după cum enunță prevederile alin.5 și 6 a art. 52 CPC, instanța de apel le-a respins deoarece acest fapt nu constituie temei de admitere a cererii de recuzare, ci de casare a soluției instanței de fond, pe care instanța de apel a și realizat-o în urma casării hotărârii și a judecării fondului cauzei.

Cu referire la încasarea cheltuielilor de judecată, instanța de apel a reținut că Zinaida Sidenco a achitat BAA „Lichii”, suma de 14 440 lei pentru asistența juridică acordată de avocatul Diana Sanduleac, fapt confirmat prin bonurile de plată, pentru ce instanța de apel a dispus încasa de la Vitalie Sidenco în beneficiul Zinaidei Sidenco, suma de 14 440 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică.

La 14 septembrie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Vitalie Sidenco, reprezentat de avocatul Larisa Ocerednaia, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu remiterea cauzei spre rejudecare.

În motivarea recursului recurentul a indicat că, decizia instanței de apel este neîntemeiate, deoarece instanța de apel a pronunțat o hotărâre nouă, de respingere a acțiunii deoarece nu au fost dovedite temeiurile acțiunii indicate în cererea de chemare în judecată. Cu toate acestea instanța de apel nu s-a pronunțat asupra temeiurilor acțiunii indicate în cererea de modificare a temeiului.

A menționat că instanța de apel nu a aplicat Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, în cadrul efectuării Raportului de expertiză fiind încălcate principiile stabilite și garantate de Lege.

Consideră că judecarea cauzei a avut loc cu încălcarea art. 6 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului care garantează un proces echitabil, decizia instanței de apel a fost adoptată arbitrar fără a fi apreciate argumentele și probele invocate în apel, fiind astfel încălcate normele de drept procedural, precum și examinarea superficială a apelului cât și a cauzei.

Prin notificarea din 11 octombrie 2022 Curtea Supremă de Justiție a expedit în adresa intimaților copia recursului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 80, Vol. III).

Prin referința depusă la 24 octombrie 2022, notarul public Aurica Caraiman a solicitat respingerea recursului declarat de Vitalie Sidenco, reprezentat de avocatul Larisa Ocerednaia ca fiind neîntemeiat.

Prin referința depusă la 28 octombrie 2022, Zinaida Sidenco a solicitat declararea recursului depus de Vitalie Sidenco ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că, Curtea de Apel Bălți a expedit în adresa participanților la proces, prin intermediul oficiului poștal, copia deciziei contestate la 14 iulie 2022, inclusiv la poșta electronică a avocatului Larisa Ocerednaia, în interesele lui Vitalie Sidenco, acerednaia@gmail.com (f.d. 56, Vol. III).

Astfel, recursul declarat la 14 septembrie 2022 este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost

implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Vitalie Sidenco, reprezentat de avocatul Larisa Ocerednaia nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat asupra deciziilor instanței de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de către Vitalie Sidenco, reprezentat de avocatul Larisa Ocerednaia, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Vitalie Sidenco, reprezentat de avocatul Larisa Ocerednaia, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către Vitalie Sidenco, reprezentat de avocatul Larisa Ocerednaia, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic